

Wárágà Pólò dré tísile Efésòbhá i dré dhi

Wárágà kònìdhi ni tà àndu ngìle drídri dhi

Kònìdhi wárágà Pólò dré tísile móndyá ka"ibhá Efésò na dhi i dré dhi 'i. Efésò nda tá bhàandre kàdrí bvò Ásìyà àdhya na dhi 'i. Pólò longó tá Rúbí Tani kònàle gò, Gíká ni tà tadházó Efésòbhá i dré kóná rí tálí sè, dré tá adrérà'a áyi atsi andre ni na to dhi 'á (Tà 'ole dhi i 19:1-20:1).

Pólò adré wárágà kònìdhi ni tisì tà kàdrìkàdrì rí dhi i sè. Alo ni, adré Rúbí Tani ni tà àndu ngíi mìbhalé tí, adrészó Gíká zì móndí i adrélé ína ró gò, àyi ki apázó tàkonzì lésè Yésu Krísto sè ngíni ya dhi ni tà tadhá. Adré tà lùzu ró Gíká dré kisùle 'ole kínó lésè dhi ni tadhá kònìni: «A ni tà tití bhù na ìndì bvò dri dhi kí amú bhàle adrélé ópí kàdrí àlo, Krísto zàle» (1:10). Pólò adré kpà Gíká amú móndyá súrú twá ro dhi i Yúdà ànzi íbe adrélé súrú àlo ró Krísto na ngíni ya dhi ni tà tadhá (2:11-22).

Rí ni, Pólò adré Yésu ni ka"ibhá i kàdré atsílé ngíni ya dhi ni tà tadhá. Adré tàá dhi, mà kòtingá àma kí lídrí àku àma rúsè, lídrí tídhí Gíká dré bhàle adrélé ína tímí dhi ni asózó àma rú (4:20-24). Adré kpà tà tadhá àgo kí tà àyi kí tòkó íbe dhi dri, ànzìmvá kí tà àyi kí tibhá íbe dhi dri, ìndì màrábà kí tà àyi kí mírì íbe dhi dri. Kùdù ro dhi, adré móndyá ka"ibhá dhi kí kodzó, i kàdréró àdzú ngá Gíká àdhya kí tosó àyi rú àdzú tímí kònzi íbe dhi ni tà sè (6:10-20).

Tà kàdrìkàdrì wárágà kònìdhi léna dhi ki atíma

- 1) Pólò ni módo fèma (1:1-2)
- 2) Krísto ni Rúbí Taní ni tà àndu ngìma (1:3-3:21)
- 3) Lídrì tídhí ro Krísto na dhi (4:1-6:20)
- 4) Pólò ni kúlí kùdù (6:21-24)

Pólò ni módo fèma

¹ Ma, Pólò, bhàle adrélé Yésu Krísto ni àpóstolò ro ngóró Gíká dré lèle dhi tíni dhi, má adré wárágà kònìdhi ni tisì àmì, móndyá lolo Gíká àdhya Efésò na dhi i dré, àmì adrébhá Yésu Krísto ni ka'í tà tití i sè dhi i dré.

² Gíká àma ki Atá i Míri Yésu Krísto be dhi i kòbhà àyi ki togó taní àmì rú, ìndì i kòfè tà kìdríkìdri àmì dré!

Tà taní Gíká dré afèlè àma dré Krísto na dhi i

³ Rúku kàdré Gíká, àma ki Míri Yésu Krísto ni Atá dré! Tàko ko, akódhí afè àma dré tà taní tití angábhá í vélésè bhù lésè dhi i, mà dré adrélé Krísto na dhi sè.

⁴ Drídri bvò ni bhàma kandrá dhi, zì tá àma adrélé Krísto na, mà kàdréró lolo ìndì tà kònzi àko àma rú í mìlésè be dhi bvó. Akódhí ni lèle sè dhi,

⁵ bhà tá àma twá drídri, mà kàtsáró áyi ànzi i ró Yésu Krísto sè, ngóró dré tá lèle 'òle dhi tíni, ìndì ngóró tà nda dré tá adrélé dóro akódhí mìlésè dhi tíni.

⁶ 'O tá kònini, mà kàdréró áyi rú bha kùle, áyi togó taní mìlanzìlanzi ro í dré bhàle àma rú áyi Mvá í dré lèle tò dhi na dhi ni tà sè.

⁷ Tàko ko, akódhi ní togó taní kàdrì lavúlé nda sè dhi, amù áyi Mvá nda dràle àma kí tàkonzì trízo ìndì àma kí apázó tàkonzì lésè akódhi ní kàrì sè.

⁸ Tà báti ró dhi, fè áyi togó taní gàle àma léna bí, túmáni tògyá wäyi tà tití dhi kí àndu nízo dhi be.

⁹ Tadhá kpà àma dré tà lùzu ró í dré kisùle 'ole ìndì í dré lèle 'ole kínó lésè Krísto na dhi, ngóró dré tá adrélé dóro akódhi mìlésè dhi tíni.

¹⁰ Tà dré lèle 'ole nda, tà kònìdhi 'í: Lókyá kòkítswá tití dre dhi, a ní tà tití bhù na ìndì bvò dri dhi kí amú bhàle adrélé ópí kàdrì àlo, Krísto zàle.

¹¹ Di Gíká bhà àma twá, àma kí zìzo adrélé móndyá ína i ró Krísto na, ngóró í dré kisùle 'ole kínó lésè dhi tíni. Tàko ko, akódhi adré tà tití dhi kí 'o ngóró í dré kisùle 'ole, ìndì í dré lèle 'ole dhi tíni.

¹² Di Gíká 'o tà nda kònìnì, kitswálé àma àma kí mì bhabhá Krísto véna drídri dhi i, mà kàdréró Gíká ní rú bha kùle akódhi ní mìlanzìlanzì sè be dhi bvó.

¹³ Ami ró dhi, mì yi kókpà tà báti Rúbí Taní àdhya Gíká dré adrészó àmi kí titrì ásà dhi gó, mì dré Krísto ní ka'ízo. Di Gíká dré áyi àngì Iwàzo àmi rú, tadházóá dhi, àmi móndyá ína 'í káyà dhi. Angì nda, Tirí Lolo Gíká dré lazilé dhi 'í.

¹⁴ Tirí Lolo nda ngádri Gíká dré afèle àma dré drídri, tadházóá dhi, í ní dra tà í dré lazilé tàyilé ro dhi ní afè àma dré dhi 'í, tsàle lókyá í dré dra àma, móndyá ína ró dhi kí apázó kítswálé tití dhi 'á. Di ásà dhi, mà kàdré akódhi ní rú bha kùle

akódhì ni mǐlanzìlanzì sè wà!

Pólò zi tà Giká tí Efésòbhá i dré

15 Dì ásà dhi, kidhólé lókyá má dré yízoá tāle dhi, mì adré Míri Yésu ni ka'í, adrész móndyá lólo Giká àdhya kí le ngíni ya dhi sè dhi,

16 má adré àwoyà ta Giká dré àmì kí tà sè landè àko ró. Má adré kpà àmì kí tà kisù, má dré adrérà'a tà zi Giká tí dhi 'á.

17 Má adré Giká, àma kí Míri Yésu Krísto ni Atá mǐlanzìlanzì ro dhi ni ti lizí, kòfèrò tògyá Tíri Lólo àdhya àmì dré kitswázó áyi tà lùzu ró dhi kí ni, mì kòkítswáró kpà áyi tändi ni ni doro lavúlé be dhi bvó.

18 Má adré kpà tà zi akódhì tí, kò'oró áyi ngádra ngá kazá àmì kí togó na, mì kònìrò tà dré àmì kí azízó adrélé mì bha í véna ásà dhi i, túmání tà kàdrì mǐlanzìlanzì ro dré lazilé áyi móndyá i dré tàyilé ro dhi be.

19 Kò'o kpà àmì áyi rìnyí kàdrì lavúlé adrélépi tà 'o àma adrébhá áyi ka'í dhi i léna dhi ni ni. Akódhì ni rìnyí kàdrì lavúlé nda,

20 rìnyí dré tadhálé Krísto rú, dré akódhì ni tingárà'a dràdrà lésè, ìndì akódhì ni 'orà'a lìrlé áyi dríágó lésè bhù na dhi 'á dhi 'i.

21 Giká bhà Krísto nda adrélé ópí kàdrì tití dhi i drile, rìnyí tití adrész ópì nya dhi i drile, rìnyí àruka tití dhi i drile, ópì tití dhi i drile, ìndì rú tití kitswálé fèle lókyá kònìdhi sè ìndì lókyá adrélépi alile dhi sè dhi i drile.

22 Bhà kpà tà tití dhi i adrélé Krísto ni pá zàle gò, akódhì ni bhàzo adrélé Èkèlézyà ni drì kòlepi ró tà tití i sè.

23 Ekèlézyà nda Krísto nì rúbhá 'i. Akódhì adré Ekèlézyà nda ni 'o gàle áyi tàndì ni lídrì sè bǐ, ngóró í dré adrélé tà tití dhi ki 'o gàle áyi tàndì sè bǐ dhi tíni.

2

Gíká 'o àma adrílé túmání Krísto be

1 Wálaká dhi, àmì tá àmíkyá móndí dràbhá dre dhi 'i, àmì ki ligima ni tà sè ìndì àmì ki tàkonzì ki tà sè.

2 Lókyá nda sè dhi, mì adré tá tatsilé tàkonzì 'obe, ìndì tà bvò kòndì àdhya ki lebèbe. Mì adré tá kpà tìrí kònzi ki kàdrì adrélépi òpì kítswále nòle bwà ko dhi drile dhi ni lebè. Tìrí nda tìrí adrélépi tà 'o nyànomvá móndyá adrébhá liglé Gíká rú dhi i léna dhi 'i.

3 Ama tití, àma tá kókpà àyi nda i kòfalé, adrélé tà 'o àyikya tíni. Mà adré tá tatsilé lovó kònzi àma ki rúbhá kya ki 'obe, ìndì tà mà dré tá adrélé kisùle lovó kònzi nda sè dhi ki 'obe. Ama ki tà lású kònzi sè dhi, mà adré tá lìlle Gíká ni kombà kisú àyi nda kya tíni.

4 Dì, Gíká ni togó dório lavúlé dhi sè, ìndì akódhì ni lèle kàdrì àma vélé dhi sè dhi,

5 'o àma adrílé túmání Krísto be, tágba mà dré tá adrészó móndí dràbhá dre dhi 'i àma ki tàkonzì ki tà sè dhi. Tà báti ró dhi, Gíká tìdrí àmì áyi togó taní sè.

6 Dì mà dré ru amúlé Yésu Krísto be dhi sè dhi, Gíká tingá àma kurú na túmání akódhì be, àma ki 'òzo lìrlé bhù na túmání akódhì be.

7 Gíká 'o tà nda kònini, kítswále lókyá tití adrébhá alìle dhi i sè dhi, í kòtadháró áyi togó

tani kàdrì lavúlé, í dré bhàle àma rú Yésu Krísto na dhi be dhi bvó.

⁸ Tàko ko, Gíká tìdrí àmì áyi togó tani sè, àmì ki tà ka'ika'i sè. Tà nda kòdhì angá àmì ki tändi i vélésè ko. Be ró dhi, tà nda ína tà Gíká dré fèle àmì dré àngyá dhi 'i.

⁹ Di akódhì tìdrí àmì tà dóro mì dré 'ole dhi i sè ko, dhya àlo kòkitswáró áyi afá áyi tändi ni tà sè bwà ko.

¹⁰ Angyá ko, àma ngá Gíká dré ledélé áyi tändi ni drígá sè dhi 'i. Akódhì bhà àma tódhyá Yésu Krísto na, mà kàdréró tà dóro í dré bhàle drídri àma dré 'ole dhi ki 'o be dhi bvó.

Ama súrú àlo Yésu Krísto na dhi 'i

¹¹ Di ásà dhi, mì kisù rè ngalè wáláká dhi, àmì tá móndí ngíni ró dhi 'i ya dhi ká. Tàko ko, àmì tá móndí tìle súrú twá ro dhi 'i. Yúdà ànzì adrébhá àyi ki zi móndí lwàle dhi i ró dhi, i adré tá àmì ki zi móndí lwàle ko dhi i ró. (Tákò, àyi ki lwàma nda ngbà 'i tà i dré 'ole àyi ki rúbhá na dhi 'i.)

¹² Wáláká dhi, àmì tá vwàvvà ro Krísto rúsè. Ami tá twá Gíká ni súrú, Isérélè ànzì i rúsè. Ami tá kpà twá tà Gíká dré bhàle ru yízo móndyá ína íbe dhi rúsè, ìndì áyi lazikúlì rúsè. Bvò kònìdhì lé dhi, àmì tá Gíká àko, ìndì tà mì dré tá kitswázó mì bha ásà dhi tá kpà yókódhó.

¹³ Di, nyànomvá dhi, mì dré ru amúlé Yésu Krísto be dhi sè dhi, Gíká 'o àmì adrébhá tá vwàvvà ro dhi i atsálé ànyi í làga Krísto ni kàrì sè dre.

¹⁴ Tàko ko, Krísto ni tändi bhà tà kìdríkìdrì àma kòfalé ni. Angyá ko, 'o Yúdà ànzì i móndyá súrú twá ro dhi íbe dhi i atsálé súrú àlo ró, dré áyi

rúbhá fèle dhi sè. 'O kpà zéríbà adrélépi tá àma kí kòfalé lanzí, adrészó àma kí 'o adrélé kàribhá i ró dhi arílé.

¹⁵ 'O kpà tátrítrí kúlí i tà tití tátrítrí kúlí nda dré adrélé tâle à kò'o dhi ìbe dhi kí tà akílé. 'O tà nda kòdhi i kitswázó súrú rí nda kí bha adrélé súrú àlo tídhí ro dhi ró i léna, adrélé kpà tà kìdríkìdrí ìbe.

¹⁶ 'O kpà kònìnì, kitswálé áyi dràma fa kipakipa dri dhi sè dhi, i kàmúró àyi rí nda i tódhyá Gíká be, i kàtsáró rúbhá àlo ró. Di pfu tà adrélépi tá àyi kí 'o adrélé kàribhá i ró nda dràle kònìnì.

¹⁷ Di Krísto nda alì Rúbí Taní tà kìdríkìdrí àdhyá ni longó àmì súrú twá ro adrébhá tá vwàvwà ro Gíká rúsè dhi i dré, ìndì àma Yúdà ànzí adrébhá tá ànyí akódhi làga dhi i dré.

¹⁸ Tako ko, nzí láti àma dré adrészó àma kí kisi àmì ìbe ànyí Gíká Atá làga Tírí Lólo àlo sè dhi nì.

¹⁹ Di ásà dhi, àmì súrú twá ro ni i, àmì vélé móndí twá 'i ko, ìndì móndí angábhá súrú twá i lésè dhi 'i ko. Be ró dhi, àmì àmíkyá bhàànzi 'i túmáni móndyá lolo Gíká àdhyá ìbe. Amì kpà Gíká ni súrú akódhi ni dzó lé dhi 'i.

²⁰ Akódhi adó kpà àmì dzó nda ni sízo, àmì ki tobhàzo dzópá i dré bhàle àpóstolò i sè ìndì pròfétà i sè dhi dri. Yésu Krísto ni tändi, kírà agógó dzó nda dré adrészó áyi totó driá dhi 'i.

²¹ Akódhi adré dzó wáyi nda ni 'o adrélé kitsílé, adrélé mbàle atsálé tépelò lolo Mírì dré dhi ró dhi nì.

²² Di mì dré adrélé Krísto na dhi sè dhi, Gíká adré kpà àmì kí tobhà dzó nda ni sízo, dzó nda

kàtsáró àrà í dré adrészó lána áyi Tírí sè dhi ró be dhi bvó.

3

Azì Giká dré bhàle Pólò drígá móndyá súrú twá ro dhi i dré dhi

¹ Dì ásà dhi, ma, Pólò, ma Yésu Krísto nì móndí 'ile bádzó lé àmì súrú twá ro dhi kí tà sè dhi 'í.

² Mì yi tâle dhi, Giká bhà àzí má drígá áyi togó taní sè, má kàdréró 'òá àmì dré dhi 'í.

³ Tako ko, akodhi tadhá má dré tà lùzu ró í dré kisùle 'ole kínó lésè dhi, ngóró má dré adrélé tà nì nì tisì tsà dhi tíni.

⁴ Mì kònà tà má dré adrélé tisìle kòdhi i dhi, mì nì kïtswá tògyá Giká dré afèle má dré Krísto nì tà lùzu ró nda nì àndu nïzo dhi nì atógyà.

⁵ Wáláká dhi, Giká 'o tá tà lùzu ró nda móndí lókyá àruka i sè dhi i dré nïle ko. Dì, nyànomvá dhi, tadhá tà nda áyi Tírí nì rïnyí sè áyi apóstolò lolo i dré, ìndì áyi prôfétà lolo i dré dre.

⁶ Dì tà lùzu ró nda, tà kònìdhi 'í: Rúbí Taní nì ka'ima sè dhi, móndyá súrú twá ro dhi i kisú tà Giká dré lazilé áyi ànzì i dré tâyilé ro dhi túmâni Yúdà ànzì íbe dre. Íatsá kpà rúbhá àlo ró túmâni Yúdà ànzì nda íbe dre. Í kisú kpà tà Giká dré lazilé dhi túmâni Yúdà ànzì nda íbe Yésu Krísto na dre.

⁷ Giká fè ma adrélé Rúbí Taní nda nì màrábà ro áyi togó taní í dré bhàle má rú dhi sè, ìndì áyi rïnyí adrélépi tà 'o má léna dhi sè.

⁸ Tágba má dré tá adrészó móndí tako ró lavúlé móndyá tití Giká àdhya i kòfalé dhi, akodhi bhà àzí nda má drígá áyi togó taní sè, má kàdréró

Krísto ní tà kàdrì, kitswázó àndu ní ní ni bwà ko dhi ní longó móndyá súrú twá ro nda i dré.

⁹ Lè kpà má kàdré tadhá móndyá tití i dré ngádra 'á dhi, Gíká adré tà lùzu ró nda ní 'o ngíni ya dhi. Gíká ngá tití dhi ki bhàlepi dhi zù tá tà lùzu ró nda kínó lésè.

¹⁰ 'O tá kònìnì, kitswálé nyànomvá dhi, í kòtadháró Ekélézyà rú áyi tògyá kàdrì í dré adrészó tà tití dhi ki 'o ásà dhi, tirí ópí kàdrì ro ìndì rínyi ró kurú na bhù i 'ásè dhi i dré be dhi bvó.

¹¹ Dì Gíká 'o tà í dré kisùle 'òle kínó lésè nda kitswálé tití àma ki Míri Yésu Krísto sè, kàdréró kóná vésè kólyá.

¹² Dì mà dré adrélé Krísto na dhi sè dhi, ìndì mà dré adrélé akódhi ní ka'i dhi sè dhi, mà kitswá àma ki kisi ànyi Gíká làgá tirí àko, ìndì tà ka'ika'i be bì.

¹³ Dì ásà dhi, má adré àmì ki ti lizí, mì kòtayíró àmì ki togó adrélé lanzile, mà dré adrélé kizà nya àmì ki tà sè dhi sè ko. Tako ko, mà adré kizà nya kònìnì, mì kòkitswáró Gíká ní mìlanzìlanzì kisú be dhi bvó.

Krísto ni lèle ni tà nìma

¹⁴ Dì ásà dhi, má adré áma kórókó tití Gíká, àma ki Atá kandrá.

¹⁵ Súrú tití bhù na ìndì bvò dri dhi i adré adrélé be akódhi sè.

¹⁶ Má adré tà zi akódhi tí, kitswálé akódhi ní mìlanzìlanzì kàdrì lavúlé dhi sè dhi, kòtimbàrò àmì ki togó áyi Tirí ní rínyí sè.

¹⁷ Má adré ziá kònìnì, Krísto kàdréró adrélé àmì ki togó na àmì ki tà ka'ika'i sè. Má adré kpà

tà zi Gïká tí, mì kàdréró trôle lèle rú, adrészó àmi ki totó tätä lána,

¹⁸ kitswálé àmi túmání móndyá lolo tití Gïká àdhya íbe dhi i, mì kòkitswáró Krísto ni lèle ni tali ángopí ya, kàtswa ni ángopí ya, mvumvù ni ángopí ya, ìndì tälí ni ángopí ya dhi ni ni.

¹⁹ Áyíya, mì kàdré akódhi ni lèle tà nñi wäyi dhi ni lavulépi nda ni ni, mì kàdréró gale Gïká ni tändi ni lídrì sè kitswálé tití be dhi bvó.

²⁰ Gïká rïnyí íbe kitswázó tà 'o, tà mà dré adrélé zile akódhi tí dhi ki lavú, ìndì tà mà dré adrélé kisùle dhi ki lavú byá, akódhi ni rïnyí adrélépi tà 'o àma léna dhi sè.

²¹ Mìlanzilanzí kàdré akódhi dré Ekélézyà na ìndì Yésu Krísto na, lókyá tití i sè ìndì kóná vésè kólyá! Kàdré kònìnì.

4

Adrema ngá àlo ró Krísto ni rúbhá na dhi

¹ Dì ásà dhi, ma 'ile bădzó kòndi 'á Mírì ni tà sè ni, má adré àmi ki kodzó, mì kàdréró atsílé ngóró dré kitswálé tà Gïká dré àmi ki azizó ásà dhi sè dhi tíni.

² Mì kàdré àmi ki tà bha kïní mi tà tití i sè, adrészó tà 'o togó yàyà sè, adrészó tà letè togó vwàvwà sè. Mì kàdré àmi ki adrúpi ki tà yàyà myo àmi kòfalésè lèle sè.

³ Mì kàdré tà tití dhi ki 'o, adrészó àmi ki líkí adrélé ngá àlo ró àmi kòfalésè Tírí Lólo na, tà kìdríkìdri adrélépi àmi ki fe ru amú dhi sè.

⁴ Krísto ni rúbhá ngbà 'í àlo kwákwa. Tírí Lólo kpà ngbà 'í àlo kwákwa, ngóró tà Gïká dré àmi

kì azizó adrélé mì bha í véna ásà dhi dré adrélé àlo kwákwá dhi tíni.

⁵ Míri ngbà 'í àlo kwákwá, tà ka'ika'í ngbà 'í àlo kwákwá, ìndì batísimò ngbà 'í àlo kwákwá.

⁶ Gíká kókpà ngbà 'í àlo kwákwá. Akódhi nda móndyá tití dhi kì Atá 'i. Adré opì nya àyi tití dhi i dri, adrézó tà 'o àyi tití dhi i sè, adrézó adrélé àyi tití dhi i léna dhi nì.

⁷ Di, àma àlo àlo tití dhi i, mà kisú tà taní twátwa dhi i, ngóró Krísto dré tà nda kì lanzílé àma dré áyi togó taní sè dhi tíni.

⁸ Ásà dhi, Gíká ni Kúlí adré tàá dhi:
«Akódhi dré tá mbárà'a kurú na dhi 'á dhi,
dri tá dhya í dré rùle dhi i í vésè gò,
tà taní lanzízó móndí i dré.»*

⁹ Kúlí «akódhi mbà kurú na» kòdhi i adré lèá tâle dhi, akódhi si tá kpà bvò àndúna.

¹⁰ Di akódhi silepi nda tá dhya àlo mbàlepi kurú na bhù kì lavú nda 'i, kò'oró bvò wáyi dhi gale áyi tändi ni lídrì sè bì be dhi bvó.

¹¹ Di Krísto nda bhà móndí àruka Èkélézyà le dhi i adrélé àpóstolò i ró dhi nì. Bhà àruka ni i adrélé pròfétà i ró, àruka ni kì bhàzo adrélé Rúbí Tani longóbhá i ró, àruka ni kì bhàzo adrélé Èkélézyà ni likíbhá i ró, àruka ni kì bhàzo adrélé tà tadhábhá i ró.

¹² Bhà àyi nda i adrélé kònìnì, i kàdréró móndyá Gíká àdhya ki ledé kitswálé tití, i kàdréró àzí bhàle àyi drígá dhi kì 'o, adrézó Krísto ni rúbhá tiimbà be dhi bvó.

¹³ A ni adré kònìnì, tsàle lókyá àma tití mà dré dra atsázó ngá àlo ró àma kì tà ka'ika'í na, ìndì

* **4:8 4:8** A kònò Longó i 68:19.

Gíká ni Mváagó ni níma na gó, mà dré li'wázó atsálé Krísto ni tändi tíni, kitswálé akódhi ni tà sè tití dhi 'á.

¹⁴ Lókyá nda sè dhi, mà kitswá gòle vélé adrélé ànzimvá i tíni ko. A kitswá gòle adrélé àma ki tesé tà tadhálé twátwa dhi i sè, ngóró lyáandré dré adrélé bwátù liví, ìndì yí dré adrélé bwátù kägbá dhi tíni ko. A kitswá kpà gòle adrélé àma ki tesé móndí adrébhá láti nda àma ki litízó àyi ki túrúpfú tà sè dhi i sè ko.

¹⁵ Be ró dhi, mà ni àmakya adré tà báti ta lèle sè, adrészó mbàle tà tití i sè, atsálé ngóró Krísto adrélépi rúbhá ni drí 'i dhi tíni.

¹⁶ Akódhi nda adré rúbhá ni kígá tití dhi ki 'o ru amú ìndì ru kisú kídri tití adrébhá àyi ki tì'ì dhi i sè, atsálé rúbhá àlo ró dhi nì. Dì rúbhá ni kígá àlo àlo tití dhi i kàdré àyi ki àzí 'o dhi, rúbhá wáyi nda adré mbàle atsálé rínyi ró lèle na.

Lídrì tídhí ro Krísto na dhi

¹⁷ Dì ásà dhi, má adré àmì ki kodzó tà tändi ró Mírì ni rú sè, mì kògoró vélé adrélé atsílé ngóró pagánò i dré adrélé atsílé àyi ki tà kisùkisù àngyá na dhi tíni ko.

¹⁸ Ayí ki tà kisùkisù nda atsá tímivá ro gó, i dré adrészó vwàvwà ro lídrì Gíká àdhya rúsè, i dré àyi ki togó 'ole tombálé gó adrészó tà nínì àko dhi sè.

¹⁹ Ayí ki togó andíri gó, i dré àyi ki fèzo adrélé tà swà 'o, adrészó kpà tà ndí ró dhi ki kárá tití dhi ki 'o lovó sè.

²⁰ Dì, àmì ró dhi, mì kisú àmìkyá Krísto ni tà níle dhi kònìnì ko.

21 Tàko ko, mì yi tá akódhi nì tà gò, à dré tà báti adrélépi akódhi léna dhi nì tadházó àmì dré dhi 'í.

22 Kàdré di àmì kí atsima wáláká dhi nì tà sè dhi, lè mì kòtingá àmì kí lídrì àku àmì rúsè. Angyá ko, lídrì àku nda adré dràle dràdrà lovó kènzi adrébhá akódhi nì lití dhi i sè.

23 Kòdhi íbe dhi, mì kòtayí àmì kí tà kisùkisù Tirí Lolo dré adrélé ladzálé atsálé tídhí ro.

24 Mì kàsó kpà àmì rú lídrì tídhí Gíká dré bhàle adrélé ína tíní dhi, mì kòkitswáró atsílé tà gyágya na, tà báti na, ìndì tà lolo na be dhi bvó.

25 Di àmì àlo àlo tití dhi i, mì kòtayí kinzò tàma, adrészò tà báti ta àmì kí adrúpi i dré. Angyá ko, àma tití dhi i rúbhá àlo nì kìgá 'í.

26 Ami kí togó kàdré aswálé dhi, mì kòtayí àmì adrélé tàkonzi 'o ásà ko. Mì kòtayí kpà kítú ndile àmì kí togóaswa nda dri ko.

27 Mì kòfè láti Dzáborò dré kitswázó tà 'o àmì kí togó na dhi ko.

28 Lè dhya ángùdhi adrélépi ngá kugù dhi, kògò adrélé ngá kugù ko. Be ró dhi, akódhi nda kàdré àzí 'o áyi tändi nì drígá sè adrészò adrílé ásà, kòkitswáró kpà ngá lanzí lemerèbhá i dré be dhi bvó.

29 Mì kòtayí kúlì kènzi àlo dhi apfòle àmì sílésè ko. Be ró dhi, mì kàdré ngbà 'í kúlì doro kitswábhá àmì kí adrúpi kí timbà àyi kí tà ka'ika'í na dhi kí ta kòdhyá, kitswázó àyi adrébhá àmì kí yi dhi kí ledé ásà.

30 Mì kòfè kízà Tirí Lolo Gíká àdhya dré ko. Tàko ko, Gíká afè Tirí nda àmì dré ngóró àngì lwàle àmì rú dhi tíní, tadházóá dhi, í nì àmì kí

apá kitswálé tití kítú í dré bhàle dhi tú.

³¹ Mì kòtingá àmì rúsè togó kùdzí, togóaswa, kombà, kótrétré, làdhá i, ìndì tà kònzi kí kárá tití dhi íbe.

³² Di, mì kàdré àmikya dóro, adrélé àmì kí togó dóro tadhá àmì kòfalésè. Mì kàdré kpà àmì kí adrúpi kí tàkonzì tri àmì kòfalésè, ngóró Gíká dré àmì kí tàkonzì trile Krísto na dhi tíni.

5

Atsima ngádra 'ásè dhi

¹ Di àmì, Gíká ní ànzì dré lèle tò ní i, mì kàdré tà 'o akódhi àdhyá tíni.

² Mì kàdré kpà atsílé lèle na Krísto àdhyá tíni. Tàko ko, akódhi nda lè àma tò gò, áyi lídrì fèzo àma kí tà sè, ngóró móbòmà tàdzí be dóro fèle Gíká dré dhi tíni.

³ Adré lèá dhi, ndòtò tà, tà ndí ró dhi i, ngá lovó be dhi ì kàdré àmì kòfalé àlomvá ko. Ángyá ko, tà nda kòdhi ì kitswá móndyá lolo Gíká àdhyá i sè ko.

⁴ Adré kpà lèá dhi, ndòtò kúlí i, kúlí azaaza i, ìndì kúlí wàyá adrészó lenzélé ásà dhi íbe dhi ì kàdré àmì kòfalé yókodhó. Kúlí lású be kònini nda ì kitswá kpà àmì sè ko. Be ró dhi, mì kàdré àmikya kúlí adrészó àwoyà fe Gíká dré dhi kí ta kòdhyá.

⁵ Tàko ko, mì ní dóro tâle dhi, móndyá adrébhá ndòtò tà 'o dhi i, móndyá adrébhá tà ndí ró dhi kí 'o dhi i, ìndì móndyá adrébhá ngá lovó bha dhi íbe dhi kí àlo kitswá file Opì Krísto kya Gíká be

dhi na ko dhi. (Dhya ángùdhi adrélépi ngá lovó bha dhi ína gíká tåko kí lindrì bhàlepi 'i.)

⁶ Mì kòtayí àmì dhya àlo dré litílé kúlí tåko i sè ko. Tåko ko, tà kònzi lású be kònini dhi i adré Gíká ni kombà asé móndyá adrébhá ligílé akódhi rú dhi i dri.

⁷ Asà dhi, lè mì kòsù ru àyi nda íbe ko, adrészó kpà tà 'o àyi íbe ko.

⁸ Tåko ko, wálaká dhi, àmì tá tímímvá 'i. Di, nyànomvá dhi, àmì àmikya ngádra 'i Míri Yésu na. Mì kàdré di atsílé ngóró ànzì ngádra àdhya i tini.

⁹ Angyá ko, lò'wa doro móndyá ngádra 'á dhi i dré adrélé 'àle dhi i, kònì 'i: tà doro tití dhi kí 'òma, tà gyägya 'òma, ìndì tà báti tama.

¹⁰ Mì kàdré tà Míri ni togó dré adrészó kinílé ásà dhi kí nda nile kòdhyá.

¹¹ Mì kòsù ru tà tàkotåko móndyá tímímvá na dhi i dré adrélé 'òle dhi íbe ko. Be ró dhi, mì kàdré àmikya tà nda kí tadhá ngádra 'á.

¹² Tåko ko, ndìndì tà móndyá nda i dré adrélé 'òle lùzu ró dhi kí tama adré kanyò fe.

¹³ A adré ngá tití adrélé tadhálé ngádra 'á dhi kí no doro.

¹⁴ Kòdhi íbe dhi, ngá tití ngádra dré adrélé tadhálé dhi i adré kpà atsálé ngádra ró. Asà dhi, à adré tåá dhi:

«Mi adrélépi ayí ko ni, mí kòlaró ayí lésè, ìndì mí kàngá dràdrà lésè gò,
Krísto kò'oró áyi ngádra kòle ámì kazá.»

¹⁵ Di ásà dhi, mì kònò doro ngalè mì adré atsílé ngíni ya dhi. Mì kàdré atsílé ngóró móndí azaaza

ì tíni ko. Be ró dhi, mì kàdré àmíkya atsílé ngóró tògyabhá ì tíni.

¹⁶ Mì kàdré lókyá wáyi mì dré adrészó ába dhi kì likí, adrészó tà doro 'o ásà. Àngyá ko, kítú kònì ì kònzi lavúlé.

¹⁷ Mì kàdré dì móndí azaaza ì ró ko. Be ró dhi, mì kàdré àmíkya tà Mírì dré adrélè lèlè mì kò'o dhi kì nda nile kòdhyá.

¹⁸ Mì kòtayí àmí wá dré adrélè tsíle ko. Tàko ko, wá nda adré móndí kì tidri adrélè tà swà 'o dhi nì. Be ró dhi, mì kàdré àmí kì tayí adrélè gàle Tírí Lólo sè.

¹⁹ Mì kàdré longó Gíká nì Kúlí na dhi kì ngo, túmání longó adrészó Gíká nì rú bha kùle dhi íbe, ìndì longó adrébhá angálé Tírí Lólo vélésè dhi íbe, adrészó ru tímbarà àmí kòfalésè. Ayíya, mì kàdré longó ngo Mírì dré, adrészó lenzélé akódhi nì rú sè togó wáyi sè.

²⁰ Kòdhi íbe dhi, mì kàdré ngbú àwoyà ta Gíká àma kì Atá dré tà tití ì sè, àma kì Mírì Yésu Krísto nì rú sè.

Ago ki tà àyi ki tòkó íbe dhi

²¹ Lè mì kàdré àmí kì bha àmí kì àzya ì zàle àmí kòfalésè, Krísto nì lindrì bhàma sè.

²² Amí tòkó ì, mì kàdré àmí kì drí asó àmí kì àgo ì kandrá, ngóró mì dré adrélè 'ole Mírì kandrá dhi tíni.

²³ Tàko ko, agó ína tòkó drile, ngóró Krísto dré adrélè Èkèlézyà drile dhi tíni. Krísto nda, Èkèlézyà adrélèpi akódhi nì rúbhá ro dhi nì tìdrílépi 'ì.

24 Di ngóró Ekélézyà dré adrélé áyi bha Krísto zàle dhi tíni dhi, lè tòkó ì kàdré kókpà àyi kí bha àyi kí àgo i zàle tà tití i sè.

25 Ami àgo i, lè mì kàdré àmi kí tòkó kí le, ngóró Krísto dré Ekélézyà ni lèle tò gò, áyi lídrì fèzo akódhi ni tà sè dhi tíni.

26 Akódhi 'o kònìnì, Ekélézyà nda ni temvézó yí akódhi ni dzìzo ásà dhi sè ìndì Gíká ni Kúlí sè, akódhi ni 'òzo atsálé lolo Gíká dré,

27 í kò'oró akódhi apfôle í kandrá Ekélézyà mìlanzìlanzi ro dhi ró, ndí àko, rúbhá àdé àko, ìndì tà àzya kitswálépi ko dhi àko, akódhi kàdréró lolo ìndì tà kònzi àko í rú be dhi bvó.

28 Kókpà kòdhi tíni, lè àgo ì kàdré àyi kí tòkó kí le, ngóró ì dré adrélé àyi kí tändi kí rúbhá kí le dhi tíni. Agó adrélépi áyi tòkó ni le dhi adré áyi tändi ni le kòdhya.

29 Angyá ko, dhya àlo gá áyi tändi ni rúbhá tàdzí rè ko. Be ró dhi, adré ína ngá fe áyi rúbhá dré nyàle, adrészó rúbhá nda ni likí doro, ngóró Krísto dré adrélé 'òle Ekélézyà dré dhi tíni.

30 Tàko ko, àma akódhi ni rúbhá ni kìgá 'i.

31 Ngóró Gíká ni Kúlí dré adrélé tâle dhi tíni: «Ásà dhi, agó ni áyi atá ni tayí áyi andre be, ru amúzó áyi tòkó be gò, àyi rïti nda ì dré atsázó rúbhá àlo ró.»*

32 Tà nda kòdhi, tà kàdrì lùzu ró dhi 'i. Di, má adré mána tà nda ni ta Krísto ni tà dri, ìndì Ekélézyà ni tà dri.

33 Tágba kònìnì dhi, lè àmi àlo àlo tití dhi i mì kàdré àmi kí tòkó kí le, ngóró mì dré adrélé àmi

* **5:31 5:31** A kònò Kidhoma 2:24.

kì tändi kì le dhi tíni. Adré kpà lèá dhi, tòkó ì kàdré àyi kì àgo kì lindrì bha.

6

Anzimvá ki tà àyi ki tibhá íbe dhi

¹ Amì ànzimvá i, lè mì kàdré àmì kì tibhá kì kúlí ka'í 'ole, mì dré adrélé Mírì na dhi sè. Tàko ko, tà nda kòdhi tà gyägya 'i.

² «Mí kàdré ámì atá nì lindrì bha ámì andre be.» Tòlì nda kòdhi tòlì Gíká dré fèle drídri túmáni lazikúlí be dhi 'i.

³ Lazikúlí nda, kònìdhi 'i: «Mí kàdré ámì atá nì lindrì bha ámì andre be, mí kàdréró arí íbe, adrészó kpà lídrì íbe bvò kònìdhi dri lókyá be vwàvwà ro be dhi bvó.»*

⁴ Amì, ànzi kì atá i, mì kàdré àmì kì ànzimvá kì togó 'o aswálé àngyá ko. Be ró dhi, mì kàdré àmìkya àyi kì likí, adrészó àyi kì tadhá ìndì àyi kì lotó Mírì nì tà sè.

Màrabà ki tà àyi ki mîrì íbe dhi

⁵ Amì màrabà ró nì i, mì kàdré àmì kì mîrì bvò kònìdì àdhya kì kúlí ka'í 'ole togó dôro sè, àyi kì lindrì bhàma sè, ìndì àyi kì ròma sè, ngóró mì dré adrélé 'ole Krísto dré dhi tíni.

⁶ Di, mì kàdré ngbà 'í àyi kì kúlí ka'í 'ole àyi mi, àmì kì tà kàdréró dôro àyi mìlésè dhi bvó ko. Be ró dhi, mì kàdré àmìkya àyi kì kúlí ka'í 'ole togó wáyi sè ngóró màrabà Krísto àdhya i tíni, adrészó tà Gíká dré adrélé lèle mì kò'o dhi kì 'o tà nda sè.

* **6:3 6:3** A kònò Pfòma 20:12; Dùtèrònómè 5:16.

⁷ Mì kàdré àmì kì àzí 'o màrabà i ró togó wäyi sè, adrészó 'òá ngóró móndí i dré dhi tíni ko, be ró dhi, ngóró Míri ni tändi dré dhi tíni.

⁸ Tàko ko, mì nì tåle dhi, Míri ni làgí fe móndí àlo àlo tití i dré tà dório i dré 'ole dhi i tí, i kàdré gba màrabà 'i yà, kó ngalè móndí màrabà ro ko dhi 'i yà dhi be.

⁹ Amì míri ro ni i, mì kàdré kókpà 'òá kònìnì àmì kì màrabà i véna. Mì kògò vélé adrélé kúli aswaaswa ta àyi dri ko. Tàko ko, mì nì tåle dhi, àmì kì Míri bhù na dhi kókpà àyi kì Míri 'i dhi be. Akódhi nda adré kpà móndí kì no twátwa ko.

Adzú ngá Giká àdhya ki tosoma

¹⁰ Kùdù ro dhi, mì kàdré rïnyi ró Míri na, ìndì akódhi ni rïnyi kàdrì lavúlé dhi na.

¹¹ Mì kàdré àdzú ngá tití Giká dré adrélé afèle dhi kì tosó àmì rú, mì kòkítswáró àmì kì totó tätä tà Dzáborò dré adrészó àmì kì tabhì litílè ásà dhi i kandrá be dhi bvó.

¹² Tàko ko, mà adré ru pfu móndí rúbhá be ìndì kàrì be dhi íbe ko. Be ró dhi, mà adré àmakya ru pfu tìrì kònzi kì kàdrì adrébhá kurú na bhù i 'ásè dhi íbe, àyi adrébhá ópí kàdrì i ró ìndì rïnyi ró, adrébhá ópì nya bvò tñímavá ro kònđi drile dhi íbe.

¹³ Di ásà dhi, mì kàdré àdzú ngá tití Giká àdhya kì tosó àmì rú, kítú kònzi kònì dra atsá dhi, mì kòkítswáró pá si àmì kì kàrìbhá i kandrá gò, àdzú nda àmvolésè dhi, mì kàdréró dhu rè àmì kì totó tätä be dhi bvó.

¹⁴ Mì kàdré di àmì kì totó adrélé gànzi ró. Mì kò'ì àmì kì kípílé 'á káfà tà bàti àdhya kòdhya.

Mì kàsó àmì agá aya tà gyágya àdhya kítswázó àmì ki likí dhì kòdhya.

¹⁵ Mì kòtosó àmì pá kámókà adrészó gànzi ró lìle Rúbí Tani tà kìdríkìdrí àdhya nì longó ásà dhì i kòdhya.

¹⁶ Tà tití dhì i sè dhì, mì kòru àmì drígá àgbawù àmì ki tà ka'ika'i àdhya kòdhya, mì kòkítswáró kiyá tití àtsi ró Dhya kónzi dré adrészó àmì ki bhu ásà dhì ki àtsí kídrá be dhì bvó.

¹⁷ Mì kàsó àmì dri kátabhúlà aya ró tà àmì ki tìdrízó dhì àdhya kòdhya. Mì kòru àmì drígá sápí Tírí Lólo àdhya kòdhya. Sápí nda Gíká nì Kúlì 'i.

¹⁸ Kòdhì íbe tití dhì, mì kàdré ngbú tà zi Gíká tí, adrészó tongólé akódhì rú Tírí Lólo nì rinyí sè. Mì kàdré 'òá kònìnì adrészó kpà támiga dri. Mì kàdré kpà tà zi Gíká tí móndyá lolo tití akódhì àdhya i dré landè àko ró.

¹⁹ Mì kàdré kpà tà zi Gíká tí má dré, má kònì dra tà ta dhì, kàféró kúlì má dré kítswázó tà lùzu ró Rúbí Tani àdhya nì longó tirí àko be dhì bvó.

²⁰ Rúbí Tani nda nì tà sè dhì, ma móndí 'ile bădzó lé adrélépi Krísto nì tà longó akódhì nì rú sè dhì 'i. Mì kàdré dì tà zi Gíká tí, má kàdréró Rúbí Tani nda nì longó tirí àko, ngóró dré kítswálé má kòlongó dhì tíni.

Pólò ni kúlì kùdù

²¹ Ama kì adrúpi Tíkíkò mà dré lèle tò dhì, nì tà tití dhì kì longó àmì dré, mì kòyiró áma rúbí, túmání tà má dré adrélé 'ole dhì íbe. Akódhì nda Mírì nì àzí 'olepi, kítswálé ka'ile togó wäyi sè dhì 'i.

22 Má adré dì akódhi ní mu àmì véna tà nda sè, mì kòniró ngalè àma ngíni ya dhi, ìndì akódhi kòtimbàró àmì àmì kì tà ka'ïka'ï na.

23 Giká àma kì Atá túmáni Mírì Yésu Krísto be dhi i kofè tà kìdríkìdri, lèle, ìndì tà ka'ïka'ï íbe àmì, àma kì adrúpi i dré!

24 Giká ní togó taní kàdré móndyá tití adrébhá àma kì Mírì Yésu Krísto ní le lèle kitswálépi akílé bwà ko dhi sè dhi i dré!

Logo (Logoti)

**Logoti (Logo): BUKU TA TIDHI//RU YIZO DHYADHYA
New Testament**

copyright © 2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Logo

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 10 May 2025 from source
files dated 10 May 2025

942af0a0-42ea-5477-8f1a-fed39823f32b